

SİRKÜLER
Sayı: 2012/51

İstanbul, 02.03.2012
Ref: 4/51

Konu:

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞ'INCA ÜCRET KAZANÇLARI VERGİ REHBERİ YAYINLANMIŞTIR

Gelir İdaresi Başkanlığınca yayınlanan rehberde; ücretin tanımı, unsurları, ücret matrahından indirim konusu yapılan unsurlar, asgari geçim indirimi uygulaması ile 2011 takvim yılında tevkifata tabi olmayan ücret geliri elde eden ücretlilerle, birden fazla işverenden ücret alan kişilerin hangi hallerde beyanname verecekleri ve beyanname verilmesi durumunda beyan edilecek gelirin tespitine ilişkin örnekli açıklamalara yer verilmiştir.

Saygılarımızla,

DENGE DENETİM YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

EK:

Ücret Kazançları Vergi Rehberi

(*) Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER

YMM

Mazars/Denge Vergi Departmanı, Ortak

eyetkiner@mazarsdenge.com.tr

Güray ÖĞREDİK

SMMM

Mazars/Denge Vergi Departmanı, Kıdemli Müdür

gogredik@mazarsdenge.com.tr

ÜCRET KAZANÇLARI VERGİ REHBERİ

2012

Bu rehber sadece pdf formatında hazırlanmıştır.

Ayrıntılı bilgi için
Vergi İletişim Merkezinin (VİMER) 444 0 189 numaralı telefon hattına
başvurabilirsiniz.

www.gib.gov.tr

Bu rehber, basım tarihinde yürürlükte olan mevzuat dikkate alınarak hazırlanmıştır.
Güncel mevzuat bilgilerine ücretsiz olarak ulaşmak için Başkanlığımızın internet sayfası
aracılığıyla e-posta bilgilendirme hizmetine abone olabilirsiniz.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
Mükellef Hizmetleri Daire Başkanlığı
Yayın No:148
Mart 2012

MÜKELLEFLERİN HAKLARI BİLDİRGESİ

Bu bildirme, Türk Gelir İdaresinin mükellefler odaklı, kaliteli hizmet sunma anlayışı içerisinde, saygılı ve dürüst olma temel ilkesiyle çalışmaya, vergi ödemenin sadece bir yükümlülük değil vatandaş olma ve sorgulama hakkı olduğu bilinciyle kendisinden hizmet alan herkesi memnun etmeye ve sorunları çözmeye olan bağlılığını onaylar.

Bu nedenle;

- Açık, güvenilir, zamanında ve yeterli bilgi ile hizmet vereceğiz.
- Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde öğrenmek istediğiniz her bilgi için doğru insanlarla temasa geçmeniz konusunda sizleri yönlendireceğiz.
- Vergi konusundaki gelişmeleri sürekli güncellenen internet sayfamızla ve basılı yayınlarla sizlere en kısa zamanda duyuracağız.
- Ücretsiz e-posta sistemimize kaydolmanız durumunda vergisel gelişmeleri kaynağından ve anında öğrenmiş olacaksınız.
- Şahsi ve gizli bilgilerinize saygılıyız. Bu bilgileri Vergi Usul Kanunu'nun öngördüğü haller dışında açıklamayacağız ve kullanmayacağız.
- Vergi ile ilgili yükümlülüklerinizin yerine getirilmesinde sizlere her türlü kolaylığı sağlayacağız.
- Yaptığımız işlemlerde ve gerçekleştirdiğimiz düzenlemelerde vergi kanunlarının adil, hukuksal, tarafsız ve rekabeti koruyucu bir şekilde uygulanmasını esas alacağız.
- Vergi incelemelerinde kanunları doğru, tarafsız ve tutarlı bir şekilde uygulayacağız. İncelemenin her aşamasında sizi bilgilendireceğiz.
- Şikayetlerinizi gerçek kimlik ve iletişim bilgilerinizle iletmeniz halinde, en kısa sürede sonuç ile beraber size döneceğiz.
- Sürekli olarak kendimizi yenileyecek, daha iyi hizmet sunmanın arayışı içinde olacağız.

MİSYONUMUZ

Toplumsal refahın artırılmasına destek sağlamak üzere yeterli geliri adalet, tarafsızlık, verimlilik ilkeleri çerçevesinde toplamak, vergi sisteminin basitleştirilmesi ve uyumun artırılmasına katkıda bulunmak ve mükellefe kaliteli hizmet sunmaktır.

VİZYONUMUZ

Her türlü ekonomik yapı ve aktiviteyi geliştiren, kavrayan; güvenilir, etkin, şeffaf, küresel boyutta öncü ve örnek bir idare olmaktır.

TEMEL DEĞERLERİMİZ

Güvenilirlik
Adalet
Tarafsızlık
Etkinlik (Hız, esneklik ve verimlilik)
Saydamlık
Sorumluluk Bilinci
Çözüm Odaklılık
Yetkinlik
Sürekli Gelişim
Katılımcılık

İÇİNDEKİLER

1. Giriş
2. Ücretin Tanımı
- 2.1. Ücret Olarak Vergilendirilecek Diğer Ödemeler
3. Ücretin Unsurları
4. Ücret Gelirinin Vergilendirme Şekli
- 4.1. Gerçek Ücretler
- 4.1.1. Ücretin Safi Tutarının Tespiti
- 4.1.1.1. Emekli Aidatı ve Sosyal Sigorta Primleri
- 4.1.1.2. Sosyal Güvenlik Destekleme Primi
- 4.1.1.3. Şahıs Sigorta Primleri ve Bireysel Emeklilik Katkı Payları
- 4.1.1.4. Sendikalara Ödenen Aidatlar
- 4.1.1.5. Sakatlık İndirimi
- 4.1.2. Gerçek Usule Tabi Ücretlerin Vergilendirilmesi
- 4.1.2.1. Kesinti Yoluyla Vergilendirme
- 4.1.2.2. Ücretin Yıllık Beyanname ile Beyan Edilmesi
- 4.1.2.2.1. Birden Fazla İşverenden Alınan Ücretler
- 4.1.2.2.2. Yabancı Bir Ülkedeki İşveren Tarafından Doğrudan Doğruya Ödenen Ücretler
- 4.1.2.2.3. Yabancı Elçilik ve Konsolosluklarda Çalışan ve İstisnadan Faydalanmayan Memur ve Hizmetlilere Ödenen Ücretler
- 4.1.3. Yıllık Beyan Esasında Beyannamenin Verilme Zamanı ve Yeri
- 4.1.4. Hesaplanan Verginin Ödenme Zamanı ve Yeri
- 4.1.5. Vergi Tarifesi
- 4.2. Diğer Ücretler
5. Asgari Geçim İndirimi
- 5.1. Asgari Geçim İndiriminden Yararlanacak ve Yararlanamayacak Olan Ücretliler
- 5.2. Asgari Geçim İndirimi Tutarının Hesaplanması
- 5.3. Asgari Geçim İndiriminden Aile Fertlerinin, Emekli Maaşı Olanların ve Boşananların Durumu
- 5.4. Sakatlık İndiriminden Faydalanan Ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi Uygulaması
- 5.4.1. 2012 Yılı Asgari Geçim İndirimi Tutarları
- 5.5. Medeni Hal ve Çocuk Sayısının Değişmesi Durumunda Asgari Geçim İndirimi
- 5.6. Yıllık Beyanname Veren Ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi Uygulaması
- 5.7. Yıllık Beyanname Mahsup Edilecek 2011 Yılı Asgari Geçim İndirimi Tutarları
6. Ücret Gelirlerinin Beyanına İlişkin Örnekler
7. Beyannamenin Doldurulmasında Dikkat Edilecek Hususlar

Verginizi Ödeyebileceğiniz Anlaşmalı Bankalar

1. GİRİŞ

Bu rehber, gerçek usulde ücret geliri elde eden kişilere, işverenler tarafından yapılan ücret ödemelerinin yıl içinde kesinti suretiyle vergilendirilmesi ile 2011 yılında elde edilen ücret gelirleri için hangi hallerde yıllık beyanname verilmesi gerektiği hususlarında mükellefleri bilgilendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu rehberde; ücretin tanımı, unsurları, ücret matrahından indirim konusu yapılan unsurlar, asgari geçim indirimi uygulaması ile 2011 takvim yılında tevkifata tabi olmayan ücret geliri elde eden ücretlilerle, birden fazla işverenden ücret alan kişilerin hangi hallerde beyanname verecekleri ve beyanname verilmesi durumunda beyan edilecek gelirin tespitine ilişkin örnekli açıklamalara yer verilmiştir.

2. ÜCRETİN TANIMI

Ücret, işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar (hizmet karşılığının mal olarak verilmesi) ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen (konut, araç sağlanması vb.) menfaatlerdir. Gerçek kişilerin bir takvim yılı içinde elde etmiş oldukları ücret gelirleri gelir vergisine tabidir. Ücret bedensel ya da zihinsel bir emek karşılığında işverenden elde edilen hasılayı ifade eder. Bu hasıla para şeklinde olabileceği gibi aynı veya para ile temsil edilebilen menfaat şeklinde de olabilir.

Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık ilişkisi niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması ücretin niteliğini değiştirmez.

2.1. Ücret Olarak Vergilendirilecek Diğer Ödemeler

Aşağıda yazılı ödemeler de ücret sayılmaktadır:

- Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birliklerin personellerinin malullük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere kurulan sandıklardan ödenen ve en yüksek devlet memuruna ödenen tutarı aşmayan kısım istisna kapsamında olup bunların dışında kalan emeklilik, maluliyet, dul ve yetim aylıkları.
- Daha önce yapılmış veya gelecekte yapılacak hizmetler karşılığında verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler.
- TBMM, İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi üyeleri ile özel kanunlarına veya İdari kararlara göre kurulan daimi veya geçici bütün komisyonların üyelerine ve yukarıda sayılanlara benzer diğer kişilere bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler.
- Yönetim ve Denetim Kurulları başkanı ve üyeleriyle, tasfiye memurlarına bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler.
- Bilirkişilere, resmi arabuluculara, eksperlere, spor hakemlerine ve her türlü yarışma jürisi üyelerine ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler.
- Sporculara transfer ücreti veya sair adlarla yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler.

3. ÜCRETİN UNSURLARI

Gelir Vergisi açısından bir ödemenin ücret ya da başka bir gelir unsuru olarak vergilendirilip vergilendirilmeyeceği aşağıda sayılan üç unsura göre tespit edilecektir. Bu üç unsur birlikte varsa elde edilen gelir ücret olarak vergilendirilecek, aksi takdirde ücretten söz etmek mümkün olmayacaktır.

Ücret gelirini meydana getiren 3 temel unsur şöyledir:

- **Bir işverene tabi olma:** Herhangi bir ödemenin ücret olarak kabul edilebilmesi için gerekli olan ilk unsur çalışanın işverene tabi olmasıdır. İşveren, hizmet erbabını işe alan, emir ve talimatları dâhilinde çalıştıran gerçek ve tüzel kişilerdir. Çalışanın işverene bağlılığı, fiili olabileceği gibi kanun, tüzük, yönetmelik veya sözleşmelerle de saptanmış olabilmektedir.
- **Belli bir iş yerine bağlı olma:** İş yeri ticari, sınai, zirai ve mesleki bir faaliyetin yürütülmesi için tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerlerdir. Bu yerlere bağlılık, hukuki anlamda bir bağlılıktır. Hizmetin mutlaka fiilen işyerinde yapılması zorunlu değildir.
- **Hizmetin karşılığı olarak bir ödemenin yapılması:** Ödeme bir hizmet karşılığı değilse ücret sayılmasına imkân yoktur. Hizmet karşılığı olarak yapılan ödeme, nakit (haftalık, aylık vb.), ayın (hizmet karşılığının mal olarak verilmesi) veya para ile temsil edilebilen menfaatler (konut, araç sağlanması gibi) şeklinde olabilir.

4. ÜCRETİN GELİRİNİN VERGİLENDİRME ŞEKLİ

Ücret gelirleri iki şekilde vergilendirilmektedir:

- Gerçek ücretler
- Diğer ücretler

4.1. Gerçek Ücretler

Ücret gelirlerinin vergilendirilmesinde ilke olarak gerçek usul kabul edilmiştir. Vergi, gelirin gerçek ve safi tutarı üzerinden alınmaktadır.

4.1.1. Ücretin Safi Tutarının Tespiti

Ücretin safi tutarı, işveren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan yararlar toplamından (yani ücretin gayrisafi tutarından) belli indirimlerin yapılmasından sonra kalan miktardır.

Bu indirimler şunlardır:

- Emekli aidatı ve sosyal sigorta primleri,
- OYAK ve benzeri kamu kurumlarınca yapılan yasal kesintiler,
- Sosyal güvenlik destekleme primi,
- Şahıs sigorta primleri,
- Bireysel emeklilik katkı payları,
- Sendikalara ödenen aidatlar (işçi ve memur sendikaları),
- Sakatlık indirimi.

4.1.1.1. Emekli Aidatı ve Sosyal Sigorta Primleri

Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birliklerin personellerinin malullük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere kurulan sandıklara ödenen aidat ve primler ücretin gayrisafi tutarından indirilebilir.

Emeklilik aidatı ve sosyal sigorta primlerinin gider olarak indirilmesi, yasal olarak kabul edilmiş bulunan kurumlara, yasalarında öngörülen şekilde ücretten kesilmek suretiyle ödenen borçlanma aidat ve primlerinin tutarına ve oranına bakılmaksızın, kesildiği aya ait gelir vergisi matrahının tespitinde indirim olarak dikkate alınmaktadır.

Aidat peşin olarak toptan ödenmiş ise, ödenen tutarın tamamı indirim konusu yapılmıca kadar gayrisafi ücret tutarından indirim konusu yapılması gerekir.

Ücretin gerçek ve safi tutarının tespitinde indirim konusu yapılan aidat ve primleri, herhangi bir nedenle geri alan ve kendilerine toptan ödeme yapılanların, yeniden iştirakçi durumuna girmeleri nedeniyle ilgili kuruma peşin ya da borçlanma suretiyle iade ettikleri aidat ve primleri tekrar ücret matrahından indirim konusu yapmaları mümkün değildir.

4.1.1.2. Sosyal Güvenlik Destekleme Primi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre hesaplanarak işçiden kesilen sosyal güvenlik destekleme primi de ücretin gerçek safi tutarının hesaplanması sırasında indirim unsuru olarak dikkate alınabilecektir.

4.1.1.3. Şahıs Sigorta Primleri ve Bireysel Emeklilik Katkı Payları

Sigortanın ve emeklilik sözleşmesinin Türkiye’de kâin ve merkezi Türkiye’de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, ücretin gerçek safi tutarının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

İndirim konusu yapılacak bireysel emeklilik katkı payları, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 10’unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için ödenen primlerde, ödendiği ayda elde edilen ücretin %5’ini) ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz.

4.1.1.4. Sendikalara Ödenen Aidatlar

İşçi sendikalarına ödenen aidatlar, aidatın ödendiğinin sendika tarafından verilecek bir makbuzla belgelendirilmesi kaydıyla, vergi matrahının tayininde gayrisafi ücret tutarından indirilebilecektir.

Sendika aidatı işverenler tarafından ücretlerden kesilmek suretiyle ödenmekte ise ve bu şekilde ödenen aidatın ücret bordrosunda gösterilmesi durumunda makbuz aranmaz.

Diğer taraftan, 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu hükümleri uyarınca kamu görevlileri sendikalarından birisine üye olup, kendisinden sendika tarafından belirlenen tutar kadar kesilen sendika aidatının, ücretin safi tutarının tespitinde matrahtan indirim konusu yapılabilecektir.

4.1.1.5. Sakatlık İndirimi

Gelir Vergisi Kanununa göre çalışma gücünün asgari %80'ini kaybetmiş bulunan hizmet erbabı birinci derece sakat, asgari %60'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ikinci derece sakat, asgari %40'ını kaybetmiş bulunan hizmet erbabı ise üçüncü derece sakat sayılır ve elde ettikleri ücret gelirlerinden aşağıda belirtilen aylık sakatlık indirimi tutarları düşülür.

2011 yılında elde edilen ücret gelirlerinin yıllık beyanname ile beyanında dikkate alınacak sakatlık indirimi tutarları şöyledir:

Birinci derece sakatlar için	700 TL
İkinci derece sakatlar için	350 TL
Üçüncü derece sakatlar için	170 TL

Ücretli kişinin kendisi özürlü ise sakatlık indirimi tutarı gelir vergisi kesintisi yapılırken ücret matrahından indirilerek uygulanır. Bu indirimden bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan hizmet erbabı da yararlanır.

Ayrıca ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan eden ve bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunan hizmet erbabı da sakatlık indiriminden yararlanabilecektir.

Ücret geliri yıl içinde kesintiye tabi olmadığı için gelir vergisi beyanamesi veren hizmet erbapları da bu indirimi yıllık olarak hesaplayıp beyanname üzerinden indirebilirler. Ancak, yıl içinde ücret matrahından indirim konusu yapılan sakatlık indirimi tutarının ikinci kez yıllık beyannameye indirim konusu yapılması mümkün değildir.

Ücretin gerçek ve safi tutarlarının tespitinde gelir vergisi gibi kişisel vergiler ve ücret dolayısıyla ödenen damga vergisi gibi ücretle ilgili vergiler, ücretin gayrisafi tutarından indirilemez.

4.1.2. Gerçek Usule Tabi Ücretlerin Vergilendirilmesi

Gerçek usule tabi ücretlerin vergilendirilmesi iki şekilde yapılmaktadır:

- Ücretten işveren tarafından vergi kesintisi yapılması,
- Elde edilen ücretin yıllık beyanname ile beyan edilmesi.

4.1.2.1. Kesinti Yoluyla Vergilendirme

Ücretin ödenmesi sırasında sorumlular tarafından verginin kesilerek vergi dairelerine yatırılmasına kesinti (tevkifat) usulü denilmektedir. Gerçek usulde elde edilen ücretlerin vergilendirilmesi esas olarak bu yöntemle yapılmaktadır.

4.1.2.2. Ücretin Yıllık Beyanname ile Beyan Edilmesi

Tek işverenden alınmış ve kesinti suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri için tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname verilmeyecek, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dâhil edilmeyecektir.

Kesintiye tabi tutulmamış ücret gelirleri için ise bu rehberin '4.2. Diğer Ücretler' bölümünde açıklanan diğer ücretler hariç, tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname verilecektir.

Ücretlerinden vergi kesintisi yapılan ve işverenler aracılığıyla yıl içinde asgari geçim indiriminden yararlanan mükelleflerin birden fazla işverenden kesintiye tabi ücret geliri elde edip, birden sonraki işverenden aldıkları ücret tutarı beyanname verme sınırını aşması nedeniyle kesintiye tabi ücret gelirlerini yıllık beyannameye dâhil etmeleri halinde, beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan vergiden, yıl içinde ödenen ücret üzerinden kesilen gelir vergisinin asgari geçim indirimi düşülmeden önceki tutarı mahsup edilecektir.

2011 yılında elde ettikleri ücret gelirleri nedeniyle beyanname vermek zorunda olanlar;

- Birden fazla işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ücretlilerden, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı **23.000 TL**'yi (Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutar) aşan ücretliler,
- Ücretlerini yabancı bir memleketteki işverenden doğrudan doğruya alan hizmet erbabı (istisna kapsamında olanlar hariç),
- İstisnadan faydalanmayan yabancı elçilik ve konsolosluk memur ve hizmetlileri,
- Maliye Bakanlığınca yıllık beyanname ile bildirilmesi gerekli görülen ücret ödemesi yapılanlar,
- Ücreti kesinti yoluyla vergilendirilmeyen yukarıda sayılanlar dışında kalan ücretliler.

Öte yandan dar mükellef gerçek kişiler, tamamı Türkiye'de tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan ücret gelirleri için yıllık beyanname vermeyecekler ve diğer gelirleri için beyanname vermeleri halinde de bu gelirlerini beyannameye dâhil etmeyeceklerdir.

4.1.2.2.1. Birden Fazla İşverenden Alınan Ücretler

Birden fazla işverenden ücret alan ve birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı Gelir Vergisi Kanununda yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2011 yılı için bu tutar **23.000 TL**'dir.) aşmayan mükelleflerin, tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücretleri yıllık beyanname ile beyan edilmeyecektir. Ancak, birden sonraki işverenden alınan ücretlerin toplamı **23.000 TL**'yi aşması durumunda, ücretlerin tamamı (ilk işverenden alınan ücrette dâhil olmak üzere) yıllık beyannameye dâhil edilecektir. Birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı ücretli tarafından serbestçe belirlenecektir.

2011 yılında tevkifata tabi olarak birden fazla işverenden elde edilen ücret gelirlerinin yıllık beyanname ile beyanı ile ücret geliri ve diğer gelir unsurlarının birlikte elde edilmesi durumunda beyan edilecek gelirin tespitine ilişkin örnekler aşağıda yer almaktadır.

Örneklere, ücret ve diğer gelir unsurlarından yıl içinde yapılan gelir vergisi tevkifat tutarları dikkate alınmamış olup; yıllık beyanname ile beyan edilen gelir unsurları ile ilgili olarak yıl içinde tevkif suretiyle ödenen vergilerin beyannameye hesaplanan gelir vergisinden mahsup edileceği tabiidir.

ÖRNEK 1: Bayan (A), 2011 yılında üç ayrı işverenden ücret geliri elde edilmiş ve ücretlerin tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiştir.

Birinci işverenden alınan ücret	31.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	13.000 TL
Üçüncü işverenden alınan ücret	8.000 TL
Beyan edilecek gelir tutarı	Yok

Örnekte yer alan ve birinci işverenden alınan ücret toplama dâhil edilmeyecek olup, ikinci ve üçüncü işverenden alınan (13.000 TL + 8.000 TL=) 21.000 TL ücretler toplamı 23.000 TL’lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirlerinin tamamı beyan edilmeyecektir.

ÖRNEK 2: Bay (B), 2011 yılında üç ayrı işverenden tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde etmiştir.

Birinci işverenden alınan ücret	27.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	22.000 TL
Üçüncü işverenden alınan ücret	12.000 TL
Beyan edilecek gelir tutarı	61.000 TL

Birinci işverenden alınan ücret toplama dâhil edilmeyecek olup, 2 nci ve 3 üncü işverenden alınan ücretler toplamı (22.000 TL+12.000 TL=) 34.000 TL, 23.000 TL’lik beyan sınırını aştığı için 61.000 TL ücret gelirinin tamamı beyan edilecektir.

ÖRNEK 3: Serbest meslek erbabı Bay (C) serbest meslek kazancının yanında tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş iki işverenden ücret geliri elde etmiştir.

Serbest meslek kazancı	40.000 TL
Birinci işverenden alınan ücret	30.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	19.000 TL
Beyan edilecek gelir tutarı	40.000 TL

Mükellef elde etmiş olduğu serbest meslek kazancı nedeniyle mutlaka beyanname verecektir. Birinci işverenden alınan hariç, ikinci işverenden alınan ücret geliri ise 23.000 TL’lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyannameye dâhil edilmeyecektir.

ÖRNEK 4: Bay (D)’nin tamamı üzerinden tevkifat yapılmış olan 2011 yılı gelirleri aşağıdaki gibidir.

Birinci işverenden alınan ücret	55.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	21.000 TL
İşyeri kira geliri (Brüt)	42.000 TL
Beyan edilecek gelir tutarı	42.000 TL

Mükellefin birden sonraki işverenden aldığı ücret geliri olan 21.000 TL, 23.000 TL’lik beyan sınırını aşmadığından, ücret gelirleri beyan edilmeyecektir.

Tevkifata tabi işyeri kira geliri ise 2011 yılı için geçerli olan 23.000 TL’lik beyanname verme sınırını aştığından mükellef sadece bu gelirini beyan edecektir.

ÖRNEK 5: Serbest meslek erbabı Bayan (E) 2011 yılında serbest meslek kazancı yanında tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş iki işverenden ücret geliri ile işyeri kira geliri bulunmaktadır.

Serbest meslek kazancı	32.000 TL
Birinci işverenden alınan ücret	27.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	18.000 TL
İşyeri kira geliri (Brüt)	35.000 TL
Beyan edilecek gelir tutarı	67.000 TL

Serbest meslek kazancı nedeniyle her halükarda beyanname verilecektir. Birinci işverenden alınan hariç, ikinci işverenden alınan ücret geliri ise 23.000 TL'lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyannameye dâhil edilmeyecektir.

Serbest meslek kazancı ve işyeri kira geliri tutarının toplamı 23.000 TL'lik beyan sınırını aştığından, işyeri kira geliri beyannameye dâhil edilecektir.

ÖRNEK 6: Bay (F), üç ayrı şirkette yönetim kurulu üyesi olup, 2011 yılında elde ettiği ücret gelirlerinin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiştir. Ödevli ayrıca 15.000 TL konut kira geliri elde etmiştir.

Birinci işverenden alınan ücret	38.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	19.000 TL
Üçüncü işverenden alınan ücret	14.000 TL
Konut kira geliri	15.000 TL
Beyan edilecek gelir tutarı	86.000 TL

Ödevli, birden fazla işverenden aldığı ücret gelirinin yanı sıra mesken geliri elde etmiştir. Beyanname verilip verilmeyeceği öncelikle ücret gelirleri dikkate alınarak değerlendirilecektir.

Ücret gelirleri ile ilgili olarak birinci işverenden alınan ücret hariç, ikinci ve üçüncü işverenden alınan ücretlerin toplamı (19.000 TL+14.000 TL) 33.000 TL, 23.000 TL'lik beyan sınırını aştığı için birinci işverenden alınan ücret de dâhil olmak üzere ücret gelirlerinin tamamı olan 71.000 TL beyan edilecektir.

Konut kira geliri ise 2011 yılı için belirlenen 2.800 TL'lik istisna tutarını aştığından tamamı beyannameye dâhil edilecektir.

ÖRNEK 7: Bayan (G)'nin 2011 yılı gelirleri aşağıdaki gibi olup, ücret gelirleri ile işyeri kira gelirleri tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

Birinci işverenden alınan ücret	34.000 TL
İkinci işverenden alınan ücret	17.000 TL
Konut kira geliri	18.000 TL
İşyeri kira geliri (Brüt)	14.000 TL
Beyan edilecek gelir tutarı	32.000 TL

Birinci işveren hariç, ikinci işverenden alınan ücret tutarı 23.000 TL'lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyan edilmeyecektir.

Mesken kira geliri 2011 yılı için belirlenen 2.800 TL'lik istisna tutarını aştığından tamamı beyan edilecektir.

Konut kira gelirinin istisna tutarını aşan kısmı ile işyeri kira geliri toplamı 23.000 TL'lik beyan sınırını aştığı için, tevkifata tabi tutulmuş olan işyeri kira geliri de konut kira geliri ile birlikte beyan edilecektir.

4.1.2.2.2. Yabancı Bir Ülkedeki İşveren Tarafından Doğrudan Doğruya Ödenen Ücretler

Yabancı ülkelerde bulunan işverenlerden alınan ve tevkifata tabi olmayan ücretler (varsa Türkiye dâhilindeki kazanç ve iratlarıyla birlikte) bir beyanname ile ikametgâhın bulunduğu yerin vergi dairesine yıllık beyanname ile beyan edilir.

Ancak; Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin 14 numaralı bendi gereğince, kanunî ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler Gelir Vergisinden istisna edilmiştir. Bu istisnanın uygulanmasında ücret, işverenin doğrudan doğruya yurt dışından elde ettiği gelirinden döviz olarak ödenmesi ve hiçbir zaman işverenin Türkiye'de elde ettiği kazançla ilgilendirilmemesi gerekmektedir. Bu şartları taşımayan ücret gelirleri için ise yıllık beyanname verilmesi gerekmektedir.

ÖRNEK 8: (A) Firmasının Ankara'daki irtibat bürosunda çalışan Bay (C)'ye, işvereni tarafından Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden 2011 yılında 50.000 Dolar tevkifata tabi tutulmamış ücret ödenmiştir. Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin 14 numaralı bendine göre döviz olarak ödenen ücretler gelir vergisinden istisna olduğundan ödevli yıllık beyanname vermeyecektir.

ÖRNEK 9: Bay (H), merkezi yurtdışında bulunan bir firmanın Ankara'da bulunan irtibat bürosunda çalışmakta olup, 2011 yılında tevkifata tabi tutulmamış 35.000 TL ücret geliri elde etmiştir.

Ödevliye ödenen ücretler döviz olarak ödenmediğinden istisnadan yararlanması mümkün değildir. Bu nedenle, elde ettiği ve tevkifata tabi tutulmamış ücret gelirinin tamamını yıllık beyanname ile beyan edecektir.

4.1.2.2.3. Yabancı Elçilik ve Konsolosluklarda Çalışan ve İstisnadan Faydalanmayan Memur ve Hizmetlilere Ödenen Ücretler

Yabancı ülkelerin Türkiye'de bulunan elçi, maslahatgüzar ve konsolosları ile elçilik ve konsolosluklara mensup olan ve o ülkenin uyruğunda bulunan memurları dışında kalan memur ve hizmetlilerin yalnızca bu işlerden dolayı aldıkları ücretler, karşılıklı olmak koşuluyla gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Karşılıklılık anlaşmasının uygulanmadığı durumlarda karşılık esasına uymayan ülkenin Türkiye'deki temsilciliğinde çalışan memurlar istisnadan yararlanamazlar. Bu durumda ücret sahipleri elde ettikleri tevkifatsız ücret gelirini yıllık gelir vergisi beyannamesiyle oturdukları mahallin vergi dairesine beyan edeceklerdir.

ÖRNEK 10: İstanbul'daki (X) Konsolosluğunda çalışan Türk uyruklu Bayan (Y), 2011 yılında 39.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Karşılıklılık geçerli olmaması nedeniyle, anılan personelin elde ettiği ücret istisna kapsamında değildir.

Buna göre, (X) Konsolosluğunda çalışan Türk uyruklu personel, ücretinden tevkifat yapılmadığından ve karşılıklılık esasının geçerli olmaması nedeniyle, 39.000 TL ücret gelirinin tamamını yıllık beyanname ile beyan edecektir.

4.1.3. Yıllık Beyan Esasında Beyannamenin Verilme Zamanı ve Yeri

1 Ocak- 31 Aralık 2011 döneminde elde edilen beyana tabi ücret gelirlerini 2012 yılının Mart ayının başından yirmi beşinci günü akşamına kadar (1 Mart – 25 Mart) verilecek gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir. Beyanname mükellefin ikametgâhının bulunduğu yer vergi dairesine verilecektir.

Ücret kazançları nedeniyle verilecek beyannamelerin ihtiyari olarak elektronik ortamda gönderilmek istenilmesi halinde, elektronik ortamda beyanname gönderme aracılık yetkisi almış meslek mensupları vasıtasıyla gönderilebilecektir.

4.1.4. Hesaplanan Verginin Ödenme Zamanı ve Yeri

Beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisi, 2012 yılının Mart ve Temmuz aylarında iki eşit taksitte ödenecektir. Hesaplanan vergi, mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine ödenebileceği gibi vergi tahsiline yetkili banka şubelerine de ödenebilecektir.

4.1.5. Vergi Tarifesi

Gelir Vergisi Kanunu'nun 103 üncü maddesi uyarınca 2011 takvim yılı gelirlerine uygulanacak vergi tarifesi şöyledir;

9.400 TL'ye kadar	% 15
23.000 TL'nin 9.400 TL'si için 1.410 TL, fazlası	% 20
53.000 TL'nin 23.000 TL'si için 4.130 TL, (ücret gelirlerinde 80.000 TL'nin 23.000 TL'si için 4.130 TL), fazlası	% 27
53.000 TL'den fazlasının 53.000 TL'si için 12.230 TL, (ücret gelirlerinde 80.000 TL'den fazlasının 80.000 TL'si için 19.520 TL), fazlası	% 35

Diğer taraftan 2012 takvim yılı gelirlerine aşağıdaki vergi tarifesi uygulanacaktır.

10.000 TL'ye kadar	% 15
25.000 TL'nin 10.000 TL'si için 1.500 TL, fazlası	% 20
58.000 TL'nin 25.000 TL'si için 4.500 TL (ücret gelirlerinde 88.000 TL'nin 25.000 TL'si için 4.500 TL), fazlası	% 27
58.000 TL'den fazlasının 58.000 TL'si için 13.410 TL (ücret gelirlerinde 88.000 TL'den fazlasının 88.000 TL'si için 21.510 TL), fazlası	% 35

4.2. Diğer Ücretler

Bir kısım hizmet erbabının gerçek ücret üzerinden vergilendirilmesi ücretin saptanmasındaki güçlük nedeniyle mümkün olmamaktadır. Buna göre aşağıda yazılı hizmet erbabının safi ücretleri, takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgari ücretin yıllık brüt tutarının %25'i olarak tespit edilecektir.

- Kazançları basit usulde tespit edilen ticaret erbabı yanında çalışanlar,
- Özel hizmetlerde çalışan şoförler,
- Özel inşaat sahiplerinin ücretle çalıştırdığı inşaat işçileri,
- Gayrimenkul sermaye iradı sahibi yanında çalışanlar,
- Gerçek ücretlerinin tespitine imkân olmaması nedeniyle, Danıştay'ın olumlu görüşü ve Maliye Bakanlığınca bu kapsama alınanlar.

Diğer ücretler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dâhil edilmez.

5 - ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİ

5.1. Asgari Geçim İndiriminden Yararlanacak ve Yararlanamayacak Olan Ücretliler

Ücretleri gerçek usulde vergilendirilen gerçek kişiler asgari geçim indiriminden yararlanabilecektir.

Ancak;

- Ücretleri diğer ücret kapsamında vergilendirilen hizmet erbabı,
- Ücret geliri elde etmeyen diğer gerçek kişiler,
- Başka bir kanun hükmü (4490 Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu, 4691 Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu v.b.) uyarınca ücretlerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmayanlar,
- Dar mükellefiyet kapsamında ücret geliri elde edenler,

asgari geçim indiriminden yararlanamazlar.

5.2. Asgari Geçim İndirimi Tutarının Hesaplanması

Asgarî geçim indirimini, ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarına;

- Mükellefin kendisi için % 50'si,
- Çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u,
- Çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki çocuk için % 7,5'i,
- Diğer çocuklar için % 5'i,

olmak üzere ücretlinin şahsi ve medeni durumu dikkate alınarak hesaplanan indirim oranlarının uygulanması sonucu bulunacak matrahın, gelir vergisi tarifesinin birinci gelir dilimine karşılık gelen %15'lik oranla çarpımı sonucunun 12'ye bölünmesiyle her aya isabet eden tutar hesaplanır. Hesaplanan bu tutar ise ödenecek gelir vergisinden mahsup edilir. Hesaplama kullanılan formül şöyledir:

$$\text{A.G.İ. Yıllık Tutarı} = (\text{Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı} \times \text{A.G.İ. Oranı}) \times \%15$$

Asgari geçim indiriminin yıllık tutarı, her ücretli için asgarî ücret üzerinden hesaplanan yıllık vergi tutarını aşamayacak ve yılı içerisinde asgari ücret tutarında meydana gelen değişiklikler, asgari geçim indirimini uygulamasında dikkate alınmayacaktır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından 16 yaşından büyükler için asgari ücret 2011 yılının birinci altı aylık döneminde aylık brüt 796,50 TL, ikinci altı aylık dönemi için ise aylık brüt 837 TL olarak tespit edilmiştir. Dolayısıyla, asgari geçim indirimini tutarının hesaplanmasında, yukarıdaki formülde yer alan asgari ücretin yıllık brüt tutarı olarak, ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarı olarak (796,50 X 12=) 9.558 TL'nin dikkate alınması gerekir. Hesaplamalarda bu tutar 12 ay boyunca kullanılacak olup, 2011 yılının ikinci yarısında asgari ücretin farklı uygulanması bu hesaplamaları etkilemeyecektir.

ÖRNEK 11: Asgari ücretle çalışan, eşi ücretli olarak çalışmayan ve iki çocuğu olan Bayan (Z)'nin 2011 yılı asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır:

2011 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (796,50 TL X 12)	9.558 TL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı - Mükellefin kendisi için %50 - Mükellefin eşi için %10 - Mükellefin çocukları için %15	% 75
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (9.558,00 TL X % 75)	7.168,50 TL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (7.168,50 TL X % 15)	1.075,28 TL

Hesaplanan yıllık asgari geçim indirimi tutarının 1/12'si olan (1.075,28/12=) 89,61 TL, aylık olarak hesaplanan gelir vergisi kesintisi tutarından mahsup edilerek, ücretliye yansıtılacaktır.

5.3. Asgari Geçim İndiriminde, Aile Fertlerinin, Emekli Maaşı Olanların ve Boşananların Durumu

Asgari geçim indirimi uygulamasında;

- Asgari geçim indirimi, ücret geliri elde eden aile fertlerinden her biri için ayrı ayrı hesaplanacaktır,
- Emekli maaşı alanlar da çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eş olarak kabul edilecektir,
- Eşlerin her ikisinin de ücretli olması halinde çocuklar yalnızca sosyal güvenlik yönünden tabi oldukları eşin bildirimine dâhil edilecektir,
- Boşananlar için indirim tutarının hesabında, nafakasını sağladıkları çocuk sayısı dikkate alınacaktır.

Yıl içinde işyeri ve işvereni değişen ücretliler, yeni işyerlerinde veya işverenleri nezdinde çalışmaya başladıkları aydan itibaren asgari geçim indiriminden yararlanmaya devam edeceklerdir.

5.4. Sakatlık İndiriminden Faydalanan Ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi Uygulaması

Sakatlık indiriminden yararlanan ücretlinin gelir vergisi matrahı hesaplanırken sakatlık indirimi düşülecek, kalan gelir vergisi matrahı üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarından da yıllık asgari geçim indirimi tutarının 1/12'si düşülecektir. Düşülecek tutar, kalan gelir vergisi tutarını aşamayacak ve asgari geçim indirimi farkı diğer dönemlerde de değerlendirilmeyecektir.

ÖRNEK 12: Eşi ücretli olarak çalışan, iki çocuğu olan ve 2. derece sakatlık indiriminden faydalanan asgari ücretli Bay (X)'in, Şubat/2012 ayı asgari geçim indirimi tutarı şu şekilde hesaplanacaktır.

2012 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (886,50 TL X 12)	10.638 TL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı - Mükellefin kendisi için %50 - Mükellefin çocukları için %15	% 65
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (10.638 TL X % 65)	6.914,70 TL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (6.914,70 TL X % 15)	1.037,20 TL

Hesaplanan yıllık tutarın 1/12'si olan (1.037,20/12=) 86,43 TL, aylık olarak hesaplanan gelir vergisi kesintisi tutarından mahsup edilecektir. Bu ücretlinin Şubat/2012 ayı için, asgari geçim indirimi mahsup işlemi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilecektir:

2012 Yılı Şubat Ayı Brüt Ücreti	886,50 TL
2012 Yılı Şubat Ayı Tevkifat Matrahı	753,53 TL
İkinci Derece Sakatlık İndirimi Tutarı	380 TL
Sakatlık İndirimi Düşüldükten Sonra Kalan Tevkifat Matrahı	373,53 TL
2012 Yılı Şubat Ayı Ücretinden Hesaplanan Gelir Vergisi	56,03 TL
2012 Yılı Şubat Ayı Mahsup Edilecek A.G.İ. Tutarı	86,43 TL
2012 Yılı Şubat Ayı Ödenecek Gelir Vergisi	-
2012 Yılı Şubat Ayında Yararlanılacak A.G.İ. Tutarı	56,03 TL

Bu ücretlinin gelir vergisi matrahı hesaplanırken sakatlık indirimi de mahsup edilecek, sakatlık indiriminin mahsubundan sonra kalan gelir vergisi matrahı üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarından da yıllık asgari geçim indirimi tutarının 1/12'si olan 86,43 TL mahsup edilecektir. Ancak, mahsup edilecek tutar, hesaplanan gelir vergisi tutarını aşamayacağından yalnızca 56,03 TL'lik kısmı ücretliye ödenecek ve ücretli (86,43-56,03=) 30,40 TL asgari geçim indirimi farkından yararlanamayacaktır. Buna göre, işveren mahsup edilen asgari geçim indirimi tutarı kadar yani 56,03 TL ücretliye daha fazla ödeme yapacaktır.

5.4.1 2012 Yılı Asgari Geçim İndirimi Tutarları

2012 Yılı Asgari Geçim İndirimi Tutarları ise;

ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİNİN HESAPLANMASINA İLİŞKİN TABLO				
(Asgari ücret; 2012 yılı için aylık 886,50 TL yıllık 10.638,00 TL olarak dikkate alınmıştır)				
ÜCRETLİNİN MEDENİ DURUMU (1)	ORAN (%) (2)	MATRAH (Yıllık Brüt Asgari Ücret X AGİ Oranı) (3)	İNDİRİM TUTARI [(3) X %15] (4)	AYLIK TUTAR [(4)/12] (5)
BEKÂR	50,00	5.319,00	797,85	66,48
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN	60,00	6.382,80	957,42	79,78
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN 1 ÇOCUKLU	67,50	7.180,65	1.077,09	89,75
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN 2 ÇOCUKLU	75,00	7.978,50	1.196,77	99,73
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN 3 ÇOCUKLU	80,00	8.510,40	1.276,56	106,38
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN 4 ÇOCUKLU*	85,00	9.042,30	1.356,34	113,03
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN	50,00	5.319,00	797,85	66,48
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 1 ÇOCUKLU	57,50	6.116,85	917,52	76,46
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 2 ÇOCUKLU	65,00	6.914,70	1.037,20	86,43
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 3 ÇOCUKLU	70,00	7.446,60	1.116,99	93,08
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 4 ÇOCUKLU	75,00	7.978,50	1.196,77	99,73
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 5 ÇOCUKLU	80,00	8.510,40	1.276,56	106,38
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 6 ÇOCUKLU	85,00	9.042,30	1.356,34	113,03

*Asgari ücretin 2012 yılı ilk 6 aylık dönemi için hesaplanan Gelir Vergisi tutarı 113,03 TL olduğundan, Asgari Geçim İndirimi 2012 yılında 113,03 TL'yi aşamayacaktır.

5.5. Medeni Hal ve Çocuk Sayısının Değişmesi Durumunda Asgari Geçim İndirimi

Ücretliler, medeni durumları ve çocuk sayıları ile eşinin iş ve gelir durumu hakkında "Aile Durumu Bildirimi" ile işverenlerine bildirimde bulunacaklardır. Durumlarında herhangi bir değişiklik olması halinde (evlenme, boşanma, ölüm, doğum vb.) bu değişiklikleri işverene bir ay içerisinde bildireceklerdir. Asgari geçim indirimi oranını etkileyen değişiklikler, söz konusu değişikliğin işverene bildirildiği tarih itibarıyla uygulanacaktır.

5.6. Yıllık Beyanname Veren Ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi Uygulaması

Gelir Vergisi Kanununun 95 inci maddesi gereği ücretlerinden vergi kesintisi yapılmayan ve bu nedenle ücretlerini yıllık beyanname ile beyan etmek zorunda olan ücretlilerde asgari geçim indirimi, yıllık beyanname hesaplanan gelir vergisinin ücret gelirlerine isabet eden tutarından mahsup edilmesi suretiyle gerçekleştirilecektir. Bu kapsamdaki ücretliler, yıllık beyannamelerine 265 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ekinde yer alan "Aile Durumu Bildirimi"ni doldurarak ekleyeceklerdir.

Kesintiye tabi olmayan ücretlerini yıllık beyanname ile beyan etmek zorunda olan ücretliler bu beyannameye diğer gelir unsurlarını da dâhil etmeleri halinde asgari geçim indirimi, yıllık beyanname sadece ücret gelirlerine isabet eden gelir vergisinden mahsup edilecektir.

Birden fazla işverenden kesinti yoluyla vergilendirilen ücret geliri elde edilmesi dolayısıyla ücret gelirinin yıllık beyanname ile beyan edilmesi halinde, yıl içinde işveren aracılığıyla asgari geçim indiriminden yararlanılması nedeniyle, yıllık beyanname asgari geçim indiriminden yararlanılması mümkün değildir.

Ücretlerinden vergi kesintisi yapılan ve işverenler aracılığıyla yıl içinde asgari geçim indiriminden yararlanan mükelleflerin, kesintiye tabi ücret gelirlerini yıllık beyannameye dâhil etmeleri halinde, beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan vergiden, yıl içinde kendisine ödenen ücret üzerinden kesilen gelir vergisinin asgari geçim indirimi mahsup edilmeden önceki tutarı mahsup edilecektir. Böylelikle, kaynakta vergileme sırasında ücretliye ödenmiş olan asgari geçim indirimi tutarlarının, yıllık beyanname üzerinden yapılan vergileme sonucunda da ücretlide kalması sağlanmış olacaktır.

5.7. Yıllık Beyanname Mahsup Edilecek 2011 Yılı Asgari Geçim İndirimi Tutarları

ASGARİ GEÇİM İNDİRİMİNİN HESAPLANMASINA İLİŞKİN TABLO (Asgari ücret; 2011 yılı için aylık 796,50 TL yıllık 9.558,00 TL olarak dikkate alınmıştır)				
ÜCRETLİNİN MEDENİ DURUMU (1)	ORAN (%) (2)	MATRAH (Yıllık Brüt Asgari Ücret X AGİ Oranı) (3)	İNDİRİM TUTARI [(3) X %15] (4)	AYLIK TUTAR [(4)/12] (5)
BEKAR	50.00	4.779,00	716,85	59,74
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN	60.00	5.734,00	860,22	71,69
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN 1 ÇOCUKLU	67.50	6.451,65	967,75	80,65
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN 2 ÇOCUKLU	75.00	7.168,50	1.075,28	89,61
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN 3 ÇOCUKLU	80.00	7.646,40	1.146,96	95,58
EVLİ EŞİ ÇALIŞMAYAN 4 ÇOCUKLU*	85.00	8.124,30	1.218,65	101,55
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN	50.00	4.779,00	716,85	59,74
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 1 ÇOCUKLU	57.50	5.495,85	824,38	68,70
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 2 ÇOCUKLU	65.00	6.212,70	931,90	77,66
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 3 ÇOCUKLU	70.00	6.690,60	1.003,59	83,63
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 4 ÇOCUKLU	75.00	7.168,50	1.075,28	89,61
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 5 ÇOCUKLU	80.00	7.646,40	1.146,96	95,58
EVLİ EŞİ ÇALIŞAN 6 ÇOCUKLU *	85.00	8.124,30	1.218,65	101,55

* Asgari ücretin 2011 yılı ilk 6 aylık dönemi için hesaplanan Gelir Vergisi tutarı 101,55 TL olduğundan, Asgari Geçim İndirimi tutarı 2011 yılında 101,55 TL'yi aşamayacaktır.

6. ÜCRET GELİRLERİNİN BEYANINA İLİŞKİN ÖRNEKLER

ÖRNEK 1: Eşi çalışan ve üç çocuğu olan Bay (A), 2011 yılında birinci işverenden 40.000 TL, ikinci işverenden ise 25.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır.

Birden sonraki işverenden alınan ücret (25.000 TL), 2011 yılı için 23.000 TL'lik beyan sınırını aştığı için, 65.000 TL'lik ücret gelirinin tamamı beyan edilecektir.

Asgari geçim indirimi tutarı, ücretlinin yıl içinde net ücreti hesaplanırken tevkif edilen vergi tutarından mahsup edilmek suretiyle mükellefe yansıtılmıştır.

Yıllık gelir vergisi beyanamesi verilmesi nedeniyle beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, asgari geçim indirimi mahsup edilmeden önceki vergi tevkifatı tutarları toplamı olan $(7.100+3.780)=10.880$ TL beyanname üzerinden mahsup edilecektir. Bu durumda ödenecek gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır;

Ücret Geliri (40.000 +25.000)	65.000 TL
Sigorta prim ödemesi (65.000 X %15)*	9.750 TL
Kalan	55.250 TL
Vergiye Tabi Gelir (Matrah)	55.250 TL
Hesaplanan Gelir Vergisi	12.837,50 TL
Mahsup Edilecek Gelir Vergisi (7.100+3.780) (Asgari Geçim İndirimi Mahsup Edilmeden Önceki Vergi)	10.880 TL
Ödenecek Gelir Vergisi (12.837,50-10.880)	1.957,50 TL

*Gelir vergisi hesaplanırken, %15 oranında sigorta primi ve işsizlik sigortası prim kesintisi yapılmıştır.

ÖRNEK 2: Yabancı ülke konsolosluğunda çalışan ve ücret istisnasından yararlanmayan Türk uyruklu Bay (B), 2011 yılında 55.000 TL ücret geliri elde etmiştir. Ödevlinin eşi çalışmamakta ve bir çocuğu bulunmaktadır.

Bu gelirler için 2012 yılında verilecek yıllık beyanname asgari geçim indirimi aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

2011 yılında Asgari Ücretin Yıllık Brüt Tutarı (796,50 X 12)	9.558,00 TL
Mükellefin Asgari Geçim İndirimi Oranı	% 67,5
- Mükellefin kendisi için %50	
- Mükellefin eşi için %10	
- Mükellefin çocukları için %7,5	
Asgari Geçim İndirimine Esas Tutar (9.558,00X %67,5)	6.451,65 TL
Asgari Geçim İndiriminin Yıllık Tutarı (6.451,65 X %15)	967,75 TL

Ücret geliri nedeniyle verilen yıllık beyanname üzerinden hesaplanan gelir vergisi tutarı 9.574,75 TL'dir. Yıllık beyanname hesaplanan vergi toplamından, asgari geçim indirimi tutarı olan 967,75 TL mahsup edilecektir. Böylece yıllık beyanname ile bildirilen ücret gelirin e isabet eden vergiden, asgari geçim indirimi tutarı mahsup edilerek indirim tutarı ücretliye yansıtılacaktır. Bu durumda ödenecek gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Ücret Geliri	55.000 TL
Sigorta prim ödemesi (55.000 X %15)	8.250 TL
Kalan	46.750 TL
Vergiye Tabi Gelir (Matrah)	46.750 TL
Hesaplanan Gelir Vergisi	10.542,50 TL
Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	967,75TL
Ödenecek Gelir Vergisi (10.542,50- 967,75)	9.574,75 TL

ÖRNEK 3: Bayan (C)'nin 2011 yılında elde ettiği gelirlere ilişkin bilgileri aşağıdaki gibidir.

(A) Özel Okulundan elde ettiği ücret gelirinin yıllık tutarı	30.000 TL
(B) Özel Dershanesinden elde ettiği ücret gelirinin yıllık tutarı	40.000 TL

Mükellef iki ayrı işverenden ücret geliri elde etmekte olup, ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır. Ödevli, yıl içinde en fazla ücret aldığı işvereni aracılığıyla asgari geçim indirimi uygulamasından yararlanmışır.

Mükellef yıl içinde (4.805 TL + 7.100,00 TL=) 11.905,00 TL kesinti yoluyla vergi (asgari geçim indirimi mahsup edilmeden önceki vergi tevkifatı tutarı) ve 10.500 TL sigorta primi ödemiştir.

Mükellef ayrıca kendisine, eşine ve küçük çocuklarına ilişkin 4.500 TL eğitim ve sağlık harcamasında, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı (X) İlköğretim Okuluna da 2.000 TL bağışta bulunmuştur.

Birinci işverenden alınan ücret hariç, ikinci işverenden alınan ücret toplamı 2011 yılı için 23.000 TL olan beyan sınırını aştığı için birinci ve ikinci işverenden alınan toplam (30.000 TL+40.000 TL) 70.000 TL ücret gelirinin tamamı beyan edilecektir.

Mükellef gelir vergisi matrahının tespitinde (193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca);

- Beyan ettiği gelirinin % 10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamalarını,
- Genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanan okul, sağlık tesisi ve yüz yatak (kalkınmada öncelikli yörelerde elli yatak) kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu ile çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi, bakım ve rehabilitasyon merkezi inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımların tamamını,

gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlere indirim konusu yapabilecektir.

Buna göre; mükellef tarafından 2011 takvim yılında yapılan 4.500 TL eğitim ve sağlık harcaması ile (X) İlköğretim Okuluna yaptığı 2.000 TL'lik bağışın tamamını gelir vergisi matrahından indirilebilecektir.

Mükellefin beyanı aşağıdaki gibi olacaktır:

Ücret Geliri	70.000,00 TL
Sigorta Prim Ödemesi	10.500,00 TL
Kalan (70.000 – 10.500)	59.500,00 TL
Eğitim ve Sağlık Harcaması	4.500,00 TL
Eğitim ve Sağlık Tesislerine İlişkin Bağış ve Yardımlar	2.000,00 TL
İndirimler Toplamı (4.500 + 2.000)	6.500,00 TL
Vergiye Tabi Gelir (Matrah) (59.500- 6.500)	53.000,00 TL
Hesaplanan Gelir Vergisi	12.230,00 TL
Mahsup Edilecek Gelir Vergisi (Asgari Geçim İndirimi mahsup edilmeden önceki vergi)	11.905,00 TL
Ödenecek Gelir Vergisi (12.230,00 - 11.905,00)	325,00 TL

ÖRNEK 4: Bay (A)'nın 2011 yılına ilişkin Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesindeki gelirleri aşağıdaki gibidir.

Beyan Edilen Serbest Meslek Kazancı	40.000 TL
Beyan Edilen Ücret Geliri (1.İşverenden Alınan, Tevkifata Tabi Tutulmuş)	26.800 TL
Beyan Edilen Ücret Geliri (2.İşverenden Alınan, Tevkifata Tabi Tutulmuş)	25.000 TL
Vergiye Tabi Gelir (Matrah) (40.000 TL + 26.800 + 25.000=)	91.800 TL

Serbest meslek kazancı nedeniyle her halükarda beyanname verilecektir. Birinci işveren hariç, ikinci işverenden alınan ücret tutarı 23.000 TL'lik beyan sınırını aştığından birinci işverenden alınan ücret geliri dahil ücret gelirinin tamamı da beyan edilecektir.

Mükellef yıl içinde (5.156 TL + 4.670 TL=) 9.826 TL* kesinti yoluyla vergi ödemiştir.

Diğer taraftan, 2011 takvim yılında elde edilen ücret ve diğer gelirlerin vergilendirilmesinde uygulanacak tarife 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde belirlenmiş olup, ücret geliri ile diğer gelir unsurlarının birlikte beyan edilmesi ve beyannamedeki toplam gelirin 53.000 TL'yi aşması nedeniyle, gelir vergisinin hesaplanması 75 Sıra No.lu Gelir Vergisi Sirkülerinde yapılan açıklamalara göre yapılacaktır.

Buna göre, gelir vergisi tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Beyan Edilen Vergiye Tabi Gelir (Matrah) Üzerinden Hesaplanan Vergi [(91.800- 53.000) X % 35 + 12.230=]	25.810 TL
Beyan Edilen Ücret Gelirinin Beyan Edilen Toplam Gelir İçindeki Oran [(51.800) / 91.800=]	% 56
53.000 TL'yi Aşan Vergiye Tabi Gelirin (Matrah), Beyan Edilen Ücret Gelirine Tekabül Eden Kısmı [(91.800 - 53.000) X % 56=]	21.728 TL
Beyan Edilen Ücret Geliri Dolayısıyla Eksik Hesaplanacak Gelir Vergisi (21.728 X % 8=)	1.738 TL

Hesaplanan Gelir Vergisi (25.810 – 1.738 =)	24.072TL
Mahsup Edilecek Gelir Vergisi Toplamı (5.156 + 4.670 =)	9.826 TL
Ödenecek Gelir Vergisi (24.072– 9.826 =)	14.246TL

* Gelir vergisi hesaplanırken, %15 oranında sigorta prim ve işsizlik sigortası prim kesintisi yapılmıştır.

7. BEYANNAMENİN DOLDURULMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Beyanname bir örnek doldurulacaktır.
- Mavi veya siyah tükenmez kalem kullanılarak BÜYÜK MATBAA HARFLERİ ile doldurulacaktır.
- Okunaklı bir şekilde silinti ve kazıntı yapılmadan düzenlenmesine özen gösterilecektir.
- Rakamlar arasına herhangi bir işaret konulmayacaktır.
- Sayısal ifadeler romen rakamı ile yazılmayacaktır.
- Alfabetik karakterler sola, sayısal karakterler sağa yanaşık olarak yazılacaktır.
- Elektronik ortamda beyanname verecek olan mükellefler beyannamelerini, <https://ebeyanname.gib.gov.tr> adresinde yer alan kılavuza uygun olarak dolduracaklardır.

VERGİNİZİ ÖDEYEBİLECEĞİNİZ ANLAŞMALI BANKALAR

AKBANK T.A.Ş.
ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
ALTERNATİFBANK A.Ş.
ANADOLUBANK A.Ş.
ASYA KATILIM BANKASI A.Ş.
CİTİBANK A.Ş.
DENİZBANK A.Ş.
EUROBANK TEKFEN A.Ş.
FİNANSBANK A.Ş.
HSBC BANK A.Ş.
İNG BANK A.Ş.
KUVEYT TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.
ŞEKERBANK T.A.Ş.
TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.
TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.
TÜRKİYE HALK BANKASI A.Ş.
TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.
TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.
T.C. ZİRAAT BANKASI- A.Ş.
TEKSTİLBANK A.Ş.
TURKISHBANK A.Ş.
TURKLANDBANK A.Ş.
TÜRKİYE FİNANS KATILIM BANKASI A.Ş.
YAPI VE KREDİ BANKASI A.Ş.